

Beleidsplan
Erfgoedcel Vlaamse Ardennen
2021 – 2026

Dossier zoals ingediend bij aanvraag cultureel erfgoedconvenant
op 1 april 2020 in webapplicatie KIOSK van de Vlaamse overheid

1. Voorstelling van de organisatie

KIOSK: Geef een korte voorstelling van de organisatie

Geef hier een korte voorstelling van de organisatie die de werkingsubsidie aanvraagt.

Indien de aanvraag wordt ingediend vanuit een intergemeentelijk samenwerkingsverband (IGS), vermeld daarbij zeker:

- de gemeenten die deelnemen aan het IGS / de gemeenten die een aanvraag doen voor een regionale dienstverlenende rol;

- eventuele andere deelwerkingen binnen het IGS - bv. een werking rond onroerend erfgoed.

Indien niet alle gemeenten van het IGS deelnemen aan een deelwerking, gelieve dit duidelijk te vermelden.

De Vlaamse Ardennen is een regio waar sinds jaren op verschillende domeinen gestaag wordt ingezet op intergemeentelijke samenwerking. Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen (RLVA) werkt sinds 1992 rond draagvlakversterking voor natuur en landschap, Toerisme Vlaamse Ardennen werkt sinds 2000 rond toerisme en recreatie en Vormingplus Vlaamse Ardennen-Dender stimuleert sinds 2003 volwassenvorming rond o.m. cultuur en ecologie. Daarnaast vormt de erkenning van de Vlaamse Ardennen als LEADER-regio voor de periode 2014-2020 een katalysator voor projectmatige samenwerking rond streekidentiteit en regiovisie.

Op vraag van enkele gemeenten neemt Vormingplus in het najaar van 2013 het initiatief om een aantal vrijwilligers, deskundigen, ambtenaren en politici te verzamelen om na te gaan hoe in de regio Vlaamse Ardennen kan samengewerkt worden rond cultureel erfgoed. Vanaf dit moment vormt zich een hechte groep van gemeentelijke ambtenaren en vrijwilligers die op regelmatige basis vergaderen om de samenwerking verder vorm te geven. Een eerste resultaat waarbij 13 gemeenten betrokken zijn, is de tentoonstelling 'Erfgoedtestament Vlaamse Ardennen' en de lancering van de website www.erfgoedvlaamseardennen.be.

12 gemeenten wensen een structurele samenwerking en richten in juni 2016 de **interlokale vereniging Erfgoed Vlaamse Ardennen** (EVA) op, als aanloop naar een cultureel-erfgoedconvenant. In maart 2018 gaat een eerste erfgoeddeskundige halftijds aan de slag en in mei 2018 wordt de regionale beeldbank gelanceerd. In januari 2019 gaat het PDPO-project 'Erfgoed Kleurt de Vlaamse Ardennen' van start, getrokken door een nieuw aangeworven halftijdse medewerker.

In november 2019 wordt **VARIANT** opgericht, de **projectvereniging** waarin 13 gemeenten van de Vlaamse Ardennen samenwerken rond cultuur en erfgoed: **Brakel, Geraardsbergen, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruisem, Lierde, Maarkedal, Oudenaarde, Ronse, Wortegem-Petegem, Zottegem en Zwalm**. VARIANT staat voor Vlaamse Ardennen, een rijke en gevarieerde cultuurregio. Ze heeft als doel het culturele kapitaal van de regio te versterken en de inwoners (202.390 op 1 januari 2019) en bezoekers meer vertrouwd te maken met en te betrekken bij cultuur en erfgoed. Vanaf 1 januari 2020 worden alle personeel, middelen en activiteiten van EVA overgedragen naar VARIANT.

VARIANT heeft één deeltijds medewerker in dienst en twee halftijdse tijdelijke projectmedewerkers. De organisatie kan rekenen op een sterke stuurgroep van gemeentelijke medewerkers en vrijwilligers, waarin de meesten sinds de opstart in 2013 actief zijn. De zetel van VARIANT is gevestigd in Zwalm, het kantoor in Zottegem.

Bij goedkeuring van het cultureel erfgoedconvenant kan de **erfgoedcel Vlaamse Ardennen** van start gaan met de 13 gemeenten die lid zijn van VARIANT. Er loopt momenteel ook een aanvraag tot erkenning van een intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst (IOED) voor de zelfde 13 gemeenten. De **IOED Vlaamse Ardennen** wordt opgericht in een samenwerkingsverband tussen VARIANT, Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen en SOLVA, intergemeentelijke samenwerking voor streekontwikkeling in Zuid-Oost-Vlaanderen. Op dat moment zullen er twee deelwerkingen actief zijn onder VARIANT.

2. Missie en visie

KIOSK: Beschrijf de missie en visie van de organisatie (voor de regionale dienstverlenende rol).

MISSIE ERFGOEDCEL VLAAMSE ARDENNEN

EVA wil de rijkdom aan erfgoed in de Vlaamse Ardennen **uitdragen, bewaren en versterken** door erfgoednetwerken en -gemeenschappen te **verbinden** en te **ondersteunen**.

EVA maakt werk van **erfgoedbeleving en een bewustwording rond erfgoed**, waarbij erfgoed niet alleen een informatiebron over het verleden is, maar ook een **bron van verbondenheid** - tussen mensen onderling, tussen de mens en zijn leefomgeving, tussen huidige en toekomstige gemeenschappen - en een **bruggenbouwer** tussen cultuur en andere beleidsdomeinen.

EVA wil pionieren rond **integrale erfgoedbenadering** met het **landschap** als **spil** door samen te werken met **alle (erfgoed)actoren**. Het thema 'landschap' is verweven doorheen de werking van de erfgoedcel.

VISIE ERFGOEDCEL VLAAMSE ARDENNEN

EVA VERBINDT - laagdrempelig – participatief - dynamisch

EVA wil de schakel zijn tussen de vele **erfgoedactoren** in de Vlaamse Ardennen en wil mensen, organisaties en werkingen verbinden en activeren op een laagdrempelige, participatieve en dynamische manier.

EVA zet zich als jonge speler in op het uitbouwen van haar **netwerk**. Ze maakt kennis met alle erfgoedactoren, op menselijk, inhoudelijk en structureel vlak. EVA schat hun noden in, biedt hen ondersteuning en reikt expertise aan. In de regio zet EVA in op samenwerking met **andere organisaties en met verschillende beleidsdomeinen**. In de eigen werking wordt er ingezet op een duurzaam **personeelsbeleid** door te werken aan verbondenheid en een positieve dynamiek tussen de collega's.

EVA ONDERSTEUNT - deskundig - duurzaam - toegankelijk

EVA biedt op een toegankelijke manier deskundig advies en **ondersteuning aan het erfgoedveld**. EVA zorgt dat erfgoedorganisaties professionaliseren, onder meer door het stimuleren van het uitwisselen van expertise, ervaringen en inzichten. EVA volgt nationale en internationale evoluties en tendensen om de ondersteuning van het erfgoed en de erfgoedactoren in de Vlaamse Ardennen te optimaliseren, met oog voor innovatie en transitie in digitaliseringstendensen. Tenslotte wil EVA ook een toegankelijk aanspreekpunt en een duurzame partner zijn voor stakeholders uit **andere beleidsdomeinen**.

EVA BEREIKT MENSEN - innovatief - intercultureel - bruisend

EVA werkt aan het verbreden van het maatschappelijk draagvlak voor erfgoed. Ze wil zo veel mogelijk mensen betrekken bij de beleving en het beheer van erfgoed en bij de beleidsvorming rond erfgoed. EVA wil **diverse doelgroepen** aanspreken door in te zetten op educatieve en participatieve trajecten die innovatief, intercultureel en bruisend zijn. EVA is zich bewust van het belang van **vrijwilligers**. Een grote diversiteit aan vrijwilligers voelt zich welkom om volgens hun eigen mogelijkheden zinvol werk te verrichten. EVA zorgt voor professionele begeleiding en opleiding waar nodig. EVA maakt nadrukkelijk werk om hen te waarderen voor hun inzet.

EVA COMMUNICEERT - dynamisch – duidelijk - verbindend

EVA werkt aan een helder en duidelijk communicatieplan en heeft daarbij aandacht voor de **interne communicatie, de belanghebbenden, het brede erfgoedveld en de gemeenschap**. Er wordt gecommuniceerd via de traditionele kanalen, maar EVA zet ook in op innovatie en creativiteit in de communicatie, door steeds te zoeken naar nieuwe manieren om mensen te bereiken en te betrekken.

EVA PROFESSIONALISEERT - transparant – duurzaam – efficiënt

EVA bouwt haar organisatie uit met een transparant, efficiënt en duurzaam zakelijk beheer. **Zowel zakelijk als inhoudelijk** wordt expertise opgebouwd en worden succesvolle processen verankerd in de organisatie door het neerschrijven van werkprocessen en door het inzetten op kennisoverdracht. Door optimaal aan kennisdeling te doen, door deel te nemen aan expertisenetwerken en door samenwerking wil de organisatie haar werking op een efficiënte manier ontplooiën tot een **professionele en duurzame dienstverlener**. EVA professionaliseert zich in bepaalde wel overwogen segmenten, steeds volgens de noden van het erfgoedveld.

3. Cultureel erfgoed en cultureel-erfgoedactoren

*KIOSK: Beschrijving van het aanwezige cultureel erfgoed en de cultureel-erfgoedactoren
Geef hier een korte beschrijving van het (boven)lokale cultureel erfgoed en de cultureel-erfgoedactoren die aanwezig zijn op het grondgebied. Situeer ook het belang ervan.*

Het werkingsgebied van EVA bevindt zich volledig in de Vlaamse Ardennen, omvat 4 historische steden en 9 kenmerkende plattelandsgemeenten in een glooiend kleinschalig cultuurlandschap met bossen, beekvalleien en een grote densiteit aan dorpskernen. Het cultureel erfgoed is nauw verweven met dit landschap.

Een uitgebreide omgevingsanalyse resulteerde onder meer in een gegevenstabel van nu meer dan 300 organisaties die waken over tal van erfgoedtradities en -collecties. Op onze webpagina erfgoedvlaamseardennen.be/erfgoedveld_in_kaart (paswoord: Gerarda) staat een overzicht van het erfgoed en de erfgoedactoren.

Het erfgoed en de erfgoedcollecties zijn heel divers, bevatten zeldzaamheden én vijf door de Vlaamse overheid als topstuk erkende werken. Daarnaast telt de regio ook talrijke erfgoedtradities die nog volop leven en beleefd worden door de lokale bevolking.

Opmerkelijk is dat het erfgoedveld in de Vlaamse Ardennen, naast een reeks professionele spelers, een omvangrijk verenigingsleven telt waar gedreven vrijwilligers heel wat expertise bezitten.

Er zijn **dertien geschied- en heemkundige kringen**, waarvan de meesten een uitgebreide werking hebben: ze beheren een archief of bibliotheek, houden verzamelingen, doen aan historisch onderzoek, publiceren, organiseren lezingen en tentoonstellingen. Twee kringen leggen zich toe op slechts één aspect van erfgoedwerking. Alle kringen worden door de gemeente financieel en/of logistiek ondersteund. Door een vaak nauw contact tussen het gemeentebestuur, de cultuurraad en de lokale geschied- en heemkundige kring, nemen deze laatsten een belangrijke adviserende taak op met betrekking tot het erfgoedbeleid van hun gemeente.

De regio telt een grote rijkdom aan musea die elkaar mooi aanvullen in onderwerp en aanpak en die gedragen zijn door een groot menselijk kapitaal. Twee toonaangevende **musea**, het MOU en het PAM, ontvingen voor hun werking een kwaliteitslabel van de Vlaamse overheid. Zij vormen een kennis- en inspiratiebron voor andere collectiebeherende organisaties omwille van hun innovatieve presentatietechnieken, hun depotbeheer, de bijzondere educatieve projecten en publieksevenementen. Daarnaast zijn er talrijke initiatieven op kleinere schaal – waarvan 25 opgelijst – zoals het Medisch Historisch Museum, de Musea Hunnegem, het Protestants Museum Abraham Hans en het Textielmuseum MUST.

Er zijn twee belangrijke **stadsarchieven** beheerd door een archivaris: Ronse en Oudenaarde, dat bovendien twee erfgoedbibliotheken (Stadsboekerij en Liedtsbibliotheek) beheert. Een omvangrijk en uniek **privaat archief** wordt bewaard in Huis Beaucarne. Daarnaast is het Centrum voor Streekgeschiedenis in Zottegem een belangrijke documentatiedienst, met ondersteunende **erfgoedbibliotheek**, en archief van en voor de Vlaamse Ardennen. Zes geschied- en heemkundige kringen hebben eveneens een belangrijke documentatieafdeling, zoals de Bibliotheca Elseghemensis van GHK Bouveloo.

De regio kent heel wat **erfgoedtradities**. Velen hiervan worden behartigd door verenigingen, comités of broederschappen (waarvan 73 opgelijst). Bekend, met bovenlokale uitstraling en opgenomen op de *Inventaris Vlaanderen* zijn de Processie van Plaisance, Krakelingen en Tonnekensbrand, de Bommelsfeesten en de Fiertelommegang. Heel wat feesten zijn bovendien verweven met de reuzencultuur. Ook sterk vertegenwoordigd zijn de ruiterverenigingen die de traditie van de ommegang in stand houden, volkskunstgroepen die toneel, muziek en dans brengen en clubs waarin volkssport beoefend wordt. Daarnaast telt de regio enkele organisaties die zorgen voor onder meer de instandhouding van een streekproduct, landbouw- en neerhofdieren of ambachten.

Met 110 parochies telt de regio de grootste densiteit aan kerken in Vlaanderen; de **religieuze collecties** zijn dan ook talrijk. Tenslotte zijn enkele verzamelingen van particulieren in kaart gebracht alsook een aantal streekproducten, volksverhalen, legendes en tradities buiten de hoede van een comité.

4. Noden rond cultureel erfgoed en cultureel-erfgoedorganisaties

KIOSK: Beschrijving van de noden.

Beschrijf kort de voornaamste noden van het cultureel erfgoed, beheerders ervan of cultureelerfgoedgemeenschappen waarop de dienstverlenende rol of de cultureelerfgoedwerking zich richt. Geef ook aan hoe de noden in kaart gebracht werden.

Het in kaart brengen van de noden was onderdeel van de bevraging van erfgoedspelers en beleidsmakers. De vragenlijst peilde naar collectie of erfgoedpraktijk, behoud/beheer en werking. Daarbij werden zowel vragen met beoordelingsschalen als open vragen gehanteerd. De antwoorden werden individueel geanalyseerd, maar ook per categorie om trends binnen die deelgroepen te ontwaren. Van daaruit werden de noden per deelgroep verwoord. Op terugkoppelmomenten met de sector en het beleid werden deze noden dan in kleine werkgroepen besproken.

Noden die in zowat alle cultureel-erfgoedorganisaties voorkomen zijn nood aan professionele ondersteuning, samenwerking met andere organisaties en zich kunnen beroepen op een expertisenetwerk. Daarenboven is er grote nood aan nieuwe vrijwilligers die de organisaties een toekomst bieden en de in de organisaties aanwezige kennis borgen. Alom geuit is de nood aan verjonging, zowel binnen de organisaties als ten aanzien van het doelpubliek van de organisaties.

Het roerend erfgoed in collecties heeft nood aan een gedegen inventarisatie, de ontsluiting van de inventaris, goede bewaaromstandigheden en een collectiebeleid. Roerend erfgoed buiten collecties heeft nood om opgespoord en in hun context geregistreerd te worden.

Immaterieel erfgoed heeft nood aan een goede inventarisatie en de gelegenheid toegeëigend en doorgegeven te worden. De organisaties rond immaterieel cultureel erfgoed wensen dat de achtergrond en betekenis van de traditie gekend blijft en dat ze meer jongeren bereiken.

De geschied- en heemkundige kringen uiten de nood aan verjonging en opvolging om hun voortbestaan te garanderen, alsook de nood aan begeleiding en samenwerking om hun werking en collectiebeheer verder te professionaliseren. Ze zijn vragende partij voor de oprichting van een expertisenetwerk en een organisatie die dit netwerk ondersteunt.

Voor de kleinere musea is er een gebrek aan inventarisatie en aan depotruimte. Vaak ontbreekt het aan een (selectief) collectiebeleid. Net zoals bij de geschied- en heemkundige kringen is er nood aan verjonging en samenwerking. De musea zien in een overkoepelende erfgoedcel een kans tot schaalvergroting (een grotere bekendheid en een groter publiek, gemeentegrenzen overstijgende erfgoedprojecten) en de gelegenheid toe te treden tot een lerend netwerk (bijvoorbeeld om kennis uit te wisselen over een gedegen inventarisatie en ontsluiting van de collectie).

De lokale besturen hebben in hoofdzaak nood aan ondersteuning om erfgoedprojecten lokaal uit te werken. Zo verlangen ze bijvoorbeeld een blauwdruk om regionale projecten naar de eigen gemeente te vertalen en wensen ze begeleiding rond participatie en publiekswerking. De vaststelling dat het de gemeenten vaak ontbreekt aan een beleid of visie rond erfgoed toont aan dat de erfgoedcel ook de taak van beleidsadvisering dient op te nemen. Bij de bevraging en tijdens overlegmomenten werd duidelijk dat de gemeenten vooral op het vlak van toerisme, publiekprojecten en educatie op een integrale manier rond erfgoed willen werken. Zij wensen de samenwerking tussen de beleidsdomeinen cultureel erfgoed en onroerend erfgoed te versterken zowel op regionaal niveau als in de gemeenten, door de oprichting van een erfgoedcel en een IOED onder één koepelvereniging (zijnde VARIANT).

Een regionale dienstverlener rond cultureel erfgoed heeft nood aan een goede gedragenheid door de cultureel-erfgoedactoren. Dit kan ze bereiken door een professionele uitbouw van haar werking en dienstverlening en aanwezigheid op het veld.

Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan algemene trends die hun weerslag hebben op het cultureel erfgoed zoals herbestemmingen, nood aan participatie, druk op de openbare financiën, druk op de ruimte, ecologische problematiek (draagkracht van de planeet), demografische veranderingen (vergrijzing, diversiteit), technologische trends (digitalisering, Big data, privacy) en onderwijstrends (levenslang leren).

5. Betrekken van cultureel-erfgoedgemeenschappen

*KIOSK: Betrekken van de cultureel-erfgoedgemeenschappen in de werking.
Geef aan hoe de aanwezige (boven)lokale cultureel-erfgoedgemeenschappen en -actoren betrokken (zullen) worden in de werking van de organisatie. Geef ook aan in hoeverre zij betrokken werden bij de opmaak van de aanvraag.*

BETROKKENHEID IN DE BELEIDSPLANNING

EEN DIVERSE EN GEDRAGEN PLANNINGSGROEP

Ter ondersteuning van het traject werd de *Kerngroep Erfgoedcel* opgericht; een groep van ambtenaren en vertegenwoordigers van het erfgoedveld. Deze kerngroep legde onder meer de te nemen stappen vast en verwerkte de resultaten van de omgevingsanalyse. Ze koppelde periodiek terug naar de stuurgroep (adviesorgaan van EVA) en het beheerscomité (met politieke mandatarissen van alle gemeenten) van de vereniging. Voor de volledige beschrijving: zie *Voortraject*.

BEVRAGING VAN HET ERFGOEDVELD

Een uitgebreide vragenlijst voor de erfgoedactoren peilde naar de collectie of de erfgoedpraktijk waar de actor zorg voor draagt, de algemene werking, de expertise die hij/zij in huis heeft en de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen die hij/zij hierbij ervaart. De respondenten konden ook hun ideeën voor samenwerking rond erfgoed in de streek meegeven. De bevraging werd afgenomen in de vorm van een 1 op 1 interview, een groeps gesprek, een enquête of via mail.

OVERZICHT VAN DE BEVRAGINGEN

- 13 interviews met de gemeentelijke cultuurdiensten
- 15 interviews met geschied- en heemkundige kringen
- 3 interviews met archieven en erfgoedbibliotheek (Oudenaarde, Ronse, Zottegem)
- 5 interviews met regionale organisaties (Toerisme Vlaamse Ardennen, Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, SOLVA, Vormingplus Vlaamse Ardennen-Dender, provincie Oost-Vlaanderen)
- 2 groeps gesprekken met musea (aanwezig: Gemeentelijk Medisch Historisch Museum, Hambosmuseum, Huis Beaucarne, Musea Hunnegem, MOU, PAM, Museum voor Folklore)
- 42 enquêtes via mail aan alle andere opgelijste actoren

INSPRAAKMOMENTEN

Er vonden twee inspraakmomenten plaats **voor gemeentelijke mandatarissen en medewerkers** in februari en maart 2019. Na een algemene toelichting door een FARO-adviseur over de werking van erfgoedcellen en de weergave van de stand van zaken, werden groeps gesprekken gevoerd rond de thema's 'toerisme', 'onderwijs' en 'gemeenten'. In maart 2019 vond er ook een inspraakmoment plaats voor de **vrijwilligers** van EVA. Op twee inspraakmomenten in juni 2019 kreeg het **brede cultureel-erfgoedveld** de kans het reeds gedane werk te beoordelen en bij te sturen, wat resulteerde in een verfijning van de doelstellingen en acties.

STRUCTURELE BETROKKENHEID VAN CE-VELD

De erfgoedcel streeft naar een sterke en blijvende betrokkenheid van, interactie met en participatie van de erfgoedgemeenschappen en -actoren en maakt dit onderdeel van haar missie, visie en doelstellingen.

Elke deelnemende gemeente is door een mandataris vertegenwoordigd in de **raad van bestuur** van VARIANT en vaardigt een ambtenaar of een vrijwilliger af naar de **stuurgroep** van EVA. De stuurgroep geeft adviezen omtrent de inhoudelijke en zakelijke werking, die vervolgens worden voorgelegd aan de raad van bestuur. In het dagelijks bestuur van VARIANT zetelen drie schepenen van Cultuur.

Via het **loket** en de aandacht voor 1-op-1 contacten biedt de erfgoedcel de actoren de mogelijkheid inspraak te hebben bij haar werking. De erfgoedcel zal **collega- en themagroepen** begeleiden, zoals het museumoverleg en het heemkringenoverleg. Voor de sturing van bepaalde acties worden **werkgroepen** opgericht, waarin deskundigen in die deelmaterie zetelen. Zo is er vandaag reeds een werkgroep Beeldbank en een werkgroep Erfgoeddag actief.

Een **jaarlijkse erfgoedborrel** zal in het najaar plaatsvinden. Hier wordt het brede erfgoedveld samengebracht en uitgenodigd tot inspraak. Naar het einde van de beleidsperiode wordt een **evaluatietraject** gepland waarbij het brede erfgoedveld de werking van de erfgoedcel evalueert. Via **samenwerking** worden ook andere regionale organisaties bij de werking van EVA betrokken. Tenslotte kunnen individuen die wensen bij te dragen tot de werking van de erfgoedcel zich inzetten als **vrijwilliger** in het secretariaat of een werkgroep.

6. Expertise: Aanwezige expertise, expertiseopbouw en -deling

KIOSK: Beschrijf de aanwezige expertise (eventueel ook de expertise waarop u beroep kunt doen binnen de deelnemende gemeenten - bv stadsarchivaris, lokale erfgoedambtenaren...), de expertise die verder ontwikkeld zal worden en de relevantie ervan voor het opnemen van de dienstverlenende rol.

Geef aan hoe deze expertise verankerd wordt binnen uw organisatie en gedeeld wordt met de doelgroep en het bredere cultureel-erfgoedveld.

Voor een nog op te richten cultureel-erfgoedcel moet uit de functieprofielen duidelijk blijken dat de aanvrager zicht heeft op de expertise die nodig is voor het uitvoeren van de doelstellingen en die afgestemd is op de lokale erfgoednoden.

De erfgoedcel kan steeds bij professionele spelers binnen haar werkingsgebied te rade gaan. Het spreekt voor zich dat de musea met het kwaliteitslabel (MOU en PAM) voor alle vijf functies een minimumstandaard behalen en zo voor de erfgoedcel uitgelezen te consulteren partners zijn. Bijzonder is hun expertise inzake erfgoedpresentatie, publieks- en educatieve werking. Daarnaast kan de erfgoedcel putten uit de expertise van gemeentelijke medewerkers, zoals de stadsarchivariissen, de medewerkers van het Centrum voor Streekgeschiedenis en de lokale cultuur- en erfgoedambtenaren. Bijzonder is de ervaring van de cultuurdiensten van Geraardsbergen en Ronse rond het borgen van erfgoedpraktijken - op Vlaams en UNESCO-niveau – en met draagvlakversterking.

De aanwezige en te ontwikkelen expertise in de erfgoedcel wordt opgesteld a.d.h.v. de 5 strategische doelstellingen:

SD1. CULTUREEL-ERFGOEDORGANISATIES. EVA beschikt over expertise inzake het vormen en onderhouden van een netwerk, het uitvoeren van een loketfunctie met het beantwoorden van vragen en doorverwijzen naar bovenlokale of regionale partners, het organiseren van een netwerk van vrijwilligers met lokale coördinatoren. In de komende periode zal de erfgoedcel door het faciliteren van en deelnemen aan netwerkmomenten (waarbij collega- en themagroepen in contact gebracht worden met deskundigen) gestaag expertise rond diverse thema's (zoals bvb. participatie) opbouwen.

SD2. CULTUREEL ERFGOED. EVA beschikt over expertise omtrent de eigen beeldbank. De expertise rond erfgoeddatabanken en digitalisatie zal verder ontwikkeld worden. Expertise rond collectiebeleid zal intern ontwikkeld worden ter aanvulling van de expertise die verankerd wordt in het expertisenetwerk. Expertise omtrent waardering en selectie zal in de eerste plaats extern worden voorzien.

SD3. PUBLIEK. EVA beschikt over expertise inzake het uitwerken van regionale publieksgerichte projecten die diverse doelgroepen bereiken.

SD4. STREEK. EVA beschikt over expertise omtrent regionale samenwerking met diverse organisaties rond toerisme, educatie en het uitwerken van publieksgerichte projecten.

SD5. EIGEN WERKING. EVA beschikt over expertise omtrent het oprichten van een projectvereniging en het doorlopen van een beleidsplanningstraject. Expertise omtrent personeelsbeleid, zakelijke werking en juridische zaken is aanwezig bij de zetelhoudende gemeente Zwalm. EVA kan hierop beroep doen volgens de overeenkomst tussen de koepel VARIANT en de gemeente Zwalm. Verder te ontwikkelen is de expertise omtrent vrijwilligersbeleid. De erfgoedcel zal niet alleen een eigen beleid uitschrijven, maar ook verenigingen hierbij begeleiden.

Voor het realiseren van de expertiseopbouw voorziet de erfgoedcel in het aanwerven van 2,3 VTE extra medewerkers, waarbij de opgestelde functieprofielen tegemoetkomen aan de gewenste expertise. Door het voeren van een warm en duurzaam personeelsbeleid hoopt de erfgoedcel de persoonlijk ontwikkelde expertise van medewerkers in de organisatie te houden. Bovendien zet de erfgoedcel in op duurzaamheid in alle aspecten van haar werking, waarbij er gewerkt wordt aan systemen voor efficiënte kennisoverdracht binnen de organisatie.

De expertise wordt gedeeld met de doelgroep en het bredere cultureel-erfgoedveld door de oprichting van expertisenetwerken in de regio. De erfgoedcel deelt ook eigen expertise door te communiceren over haar acties en door vragen te beantwoorden via het loket. Daarnaast nemen de medewerkers van de erfgoedcel deel aan overlegstructuren tussen de erfgoedcellen in Oost-Vlaanderen en Vlaanderen. EVA wenst, als startende erfgoedcel, de goede band en samenwerking met de naburige erfgoedcellen en de erfgoedcellen uit het Oost-Vlaams overleg te onderhouden en versterken.

7. Beleidsplan: Synthese van de aanvraag

KIOSK: Geef een korte synthese van de aanvraag waarin u de essentie van de werking voor de volgende beleidsperiode duidt.

De omgevingsanalyse die Erfgoed Vlaamse Ardennen uitvoerde n.a.v. de voorbereiding van de subsidie-aanvraag schetste een rijk erfgoedveld met diverse collecties, bijzondere tradities en het landschap als verbindende factor. Gedrevenheid en expertise zijn kenmerkend voor de actoren. Wat ontbreekt is een verbindende factor, ondersteuning in hun professionalisering en een platform om het erfgoed dat ze koesteren breed uit te dragen.

De erfgoedcel wil de kracht van de Vlaamse Ardennen als rijke erfgoedregio met een sterke verbondenheid tussen het cultureel erfgoed en het landschap uitdragen, bewaren, versterken en

ondersteunen. Om dit te realiseren richt de erfgoedcel haar werking in volgens de volgende **krachtlijnen**:

NETWERK VAN CULTUREEL ERFGOEDACTOREN (SD 1)

Het beleidsplan zet in op het verder leren kennen en in kaart brengen van het erfgoedveld en de **uitbouw van een expertisenetwerk**. Rekening houdend met de kernwaarden die in de visie geformuleerd zijn, wil de erfgoedcel een **toegankelijke professionele werking** uitbouwen, waarbij het menselijk kapitaal in de regio maximaal gevaloriseerd wordt.

CULTUREEL ERFGOED, COLLECTIES EN DATABANKEN (SD 2)

De erfgoedcel zet in deze beleidsperiode in op het **inhalen van achterstanden** op het vlak van registratie, behoud en beheer. De erfgoedcel streeft naar een goed **digitaal beleid met toekomstvisie**. Ze zal maximaal gebruik maken van **kennisdeelplatformen** en netwerken om te leren uit bestaande expertise.

Op het vlak van borging van immaterieel erfgoed kent de regio eerder een voorsprong omdat sommige steden, gemeenten en organisaties op eigen initiatief trajecten tot erkenning hebben opgezet. De erfgoedcel wil deze **trend verderzetten** en hierbij vooral **inzetten op diversificatie**.

INTEGRALE ERFGOEDBENADERING: SAMENWERKING, STREEKIDENTITEIT EN PUBLIEKSWERKING (SD 3 EN SD 4)

De erfgoedcel wil via **sector-overschrijdende samenwerking** inzetten op integrale erfgoedbenadering. In de eerste plaats met de IOED Vlaamse Ardennen, maar ook door samenwerking met Toerisme Vlaamse Ardennen, het Regionaal Landschap, Vormingplus en tal van andere actoren zoals scholen en zorginstellingen. Deze samenwerking wordt concreet in publiekswerking, scholenprojecten, toeristische/recreatieve projecten en in projecten rond streekidentiteit en diversiteit.

EIGEN WERKING (SD 5)

De erfgoedcel bouwt haar zakelijke en inhoudelijke werking zo **efficiënt** mogelijk uit waarbij de nodige aandacht wordt besteed aan **expertisedeling en -verankering**.

8. Beleidsplan – voortraject en SWOT

KIOSK: Voortraject en SWOT

Schets kort het voortraject dat doorlopen werd.

- voor nieuwe werkingen: geef een korte beschrijving en evaluatie van het voortraject.

- voor bestaande werkingen: geef een korte evaluatie voor de huidige beleidsperiode. Indien de bestaande werking met de nieuwe aanvraag significant wijzigt kunt u de wijzigingen hier ook toelichten.

Gelieve zaken die reeds aan bod komen in andere vragen (bevragen van de noden, betrekken van de cultureel-erfgoedgemeenschappen...) niet te herhalen. Een verwijzing volstaat.

8.1. Voortraject

EXPERTISE VOOR DE AANSTURING VAN HET BELEIDSPANNINGSTRAJECT

EVA doet allereerst een beroep op een adviseur procesbegeleiding en op de expertise van FARO om de verschillende stappen voor het beleidsplanningstraject uit te schrijven. Ter ondersteuning van het traject wordt de Kerngroep Erfgoedcel opgericht. Deze kerngroep bestaat uit mensen met een culturele of politieke achtergrond: een diensthoofd cultuur ervaren met beleidsplanning voor CE-cel; een coördinator van een regionale organisatie; een beleidsmedewerker van een landelijke erfgoedorganisatie; een voorzitter van een heemkundige kring; een voorzitter van een gemeentelijke cultuurraad; een bibliotheekmedewerker; een politiek mandataris. Daarnaast volgt de EVA-medewerker opleidingen rond beleidsplanning en wordt aan de medewerkers van FARO geregeld advies gevraagd.

INSPRAAK EN GEDRAGENHEID VAN HET TRAJECT

Zie ook eerder; Betrokkenheid van CE-gemeenschappen bij beleidsplanning.

VERLOOP VAN HET TRAJECT

2018

- 12 september: Kerngroep: Bespreking decretaal kader en uitwerken stappenplan voor omgevingsanalyse met in kaart brengen van cultureel erfgoed en cultureel-erfgoedactoren en bevraging.
- Oktober – november: Secretariaat EVA: In kaart brengen van erfgoedactoren en erfgoed met hulp van stuurgroep en diensten cultuur.
- 23 oktober: Terugkoppeling naar stuurgroep EVA.
- 22 november: Terugkoppeling naar beheerscomité EVA.
- 12 december: Kerngroep: Opstellen van strategie om erfgoedactoren te bevragen. Uitwerken van vragenlijsten die peilen naar werking en noden van actoren.
- December 2018 – maart 2019: Secretariaat EVA: Bevraging erfgoedactoren.

2019

- 14 januari: Terugkoppeling naar stuurgroep EVA.
- 14 januari: Kerngroep: Werksessies rond cultureel erfgoed in de Vlaamse Ardennen en erfgoedtrends.
- 21 februari (Zottegem) en 11 maart (Oudenaarde): Twee inspraakmomenten voor mandatarissen en besturen.
- 11 maart: Kerngroep: Werksessie rond missie, visie en waarden van de erfgoedcel.
- 23 maart: Inspraakmoment voor EVA-vrijwilligers.
- 14 mei: Kerngroep: Analyse van bevragingen erfgoedveld.
- 3 juni: Terugkoppeling naar stuurgroep EVA.
- 6 juni: Kerngroep: Formuleren van beleidsuitdagingen vanuit SWOT-analyse van erfgoedveld en eigen organisatie, beleidsnota van minister en trendanalyse.
- Juni: Secretariaat EVA: Vertalen beleidsopties naar ontwerp van beleidsplan met mogelijke beleidsdoelen en acties.
- 11 juni: Terugkoppeling naar beheerscomité EVA.
- 15 en 20 juni (Ronse en Geraardsbergen): Inspraakmomenten voor erfgoedveld.
- Juli – augustus: Secretariaat EVA: Verwerking van gegevens uit inspraakmomenten.
- 9 September: Kerngroep: Doelstellingen en acties koppelen aan meerjarenplanning en -budget.
- September: Meerjarenplanning voorleggen aan medewerker FARO.
- Oktober: Secretariaat EVA: Verwerking suggesties. Uitschrijven beleidsplan gaat van start.
- 20 November: Terugkoppeling naar raad van bestuur VARIANT.

2020

- 7 januari: Stuurgroep EVA: Finaliseren beleidsplan.
- 15 januari: Raad van bestuur VARIANT: Goedkeuren beleidsplan.
- Maart: Beleidsplan ter kennisgeving verstuurd naar gemeenteraden.

EVALUATIE VAN HET TRAJECT

EVA startte de voorbereidingen voor de aanvraag tot erkenning als erfgoedcel in augustus 2018. De stuurgroep van EVA werd verrijkt door een kerngroep van specialisten die door hun specifieke achtergronden een diverse inbreng leverden. In overleg werd een gedetailleerd plan van aanpak en timing opgesteld. Daarin werd voldoende tijd voorzien om een kwalitatief en door het veld gedragen resultaat te bereiken; er werden inspraak- en terugkoppelmomenten gehouden waardoor doelstellingen, missie en visie van de erfgoedcel werden scherp gesteld. Het traject kwam tot stand in participatie tussen tal van belanghebbenden waardoor het netwerk van erfgoedverenigingen in de Vlaamse Ardennen werd versterkt.

8.2. SWOT

STERKTES (EVA)

- EVA heeft haar werking bottom-up uitgebouwd. Er is **gedragenheid en de wens tot samenwerking**.
- **Gedreven stuurgroep** met diverse expertise.
- **Breed netwerk** in de streek en daarbuiten.
- **Expertise in huis** omtrent het CE-erfgoedveld, publiekswerking en de eigen beeldbank.
- **Digitale beeldbank** in beheer.
- **Vrijwilligers** in het secretariaat en in lokale werkgroepen.
- Het project '**Erfgoed kleurt de Vlaamse Ardennen**', is vernieuwend en bereikt een groot publiek.
- Huisvesting bij het **Centrum voor Streekgeschiedenis**.
- De **Vlaamse Ardennen**, werkgebied van EVA, is een sterk merk.

ZWAKTES (EVA)

- **Bepaalde personeelsbezetting** voor een omvangrijk takenpakket.
- **Groot werkingsgebied**.
- Veel **expertise dient nog opgebouwd te worden**.

KANSEN (CE EN CE-VELD)

- De streek herbergt **veel en verscheiden erfgoed**, onder de hoede van diverse erfgoedvormers.
- Het CE-veld ervaart het **landschap** als een belangrijke troef. Veel van het aanwezige erfgoed is **ingebed in een context**.
- De streek kent **veel immaterieel erfgoedtradities die nog volop beleefd worden**, waarvan enkele op een erkende erfgoedlijst.
- In de CE-organisaties zijn **gedreven en gepassioneerde medewerkers/vrijwilligers** actief met **veel expertise**.
- Veel CE-organisaties hebben een **breed draagvlak**.
- De meeste GHK's hebben een **uitgebreide werking** over verschillende functies heen. Vaak een goede samenwerking tussen de kringen en de gemeenten.
- Erfgoeddag kent gewoonlijk een **groot aantal activiteiten** en een grote publieksopkomst.
- Er is bij de erfgoedactoren een **grote bereidheid tot delen van expertise**, tot vervolmaking/professionalisering en tot **samenwerking** en een vraag naar professionele ondersteuning.
- De erkende musea, de stadsarchieven en het Centrum voor Streekgeschiedenis zijn **expertisecentra voor de streek**.
- **Regionale samenwerking tussen organisaties, gemeenten en sectoren** zit in de lift.
- Veel expertise is beschikbaar bij **bestaande erfgoedcellen en landelijke organisaties**.

KANSEN (TRENDS)

- **Demografische trends:** Vergrijzing en nood aan zinvolle tijdsbesteding; veel potentiële vrijwilligers.
- **Ecologische trends:** Transitie naar een andere levensstijl. Van globaal naar lokaal. Landschapsecologie (holistische visie).
- **Sociale trends:** Er is nood aan gemeenschapsvorming. Wijkniveau wint aan belang. Demografische veranderingen. Onthaasting.
- **Onderwijstrends:** Levenslang leren. Co-creatie.
- **Economische trends:** Toerisme als economie. Nadruk op duurzaamheid.
- **Politieke trends:** Nood aan participatie.
- **CE-trends:** Meerstemmigheid van het erfgoed. Aandacht voor nieuwkomers. Erfgoed en zorg/welzijn. Digitale ontwikkelingen rond inventarisatie, beheer en ontsluiting van CE.

BEDREIGINGEN (CE EN CE-VELD)

- Uitgezonderd bij de erkende musea is er **vaak geen collectiebeleid** bij de collectiebeherende organisaties. De collecties zijn weinig onderzocht, onvolledig geïnventariseerd en weinig ontsloten. Gebrek aan kennis, plaats en financiële middelen leidt soms ook tot **ongunstige bewaaromstandigheden**.

- **Cultureel erfgoed in de parochiekerken** wordt bedreigd. In 67 kerken is er geen inventaris.
- CE-organisaties steunen vaak op een **kleine kern**, ondervinden moeilijkheden om nieuwe vrijwilligers aan te trekken en kennen een **toenemende vergrijzing**.
- Erfgoedorganisaties zijn vaak onwetend over subsidiëringmogelijkheden.
- Er wordt weinig aandacht besteed aan **erfgoededucatie**.
- **Versnippering in de culturele organisaties en overaanbod aan vrijetijdsbesteding** kan leiden tot niet bereiken of afhaken van het doelpubliek.
- Enkele lokale besturen hebben **weinig personeel** voor erfgoedwerking.
- Er is nood aan **beleidsadvisering en een regionale visie op erfgoed**.

BEDREIGINGEN (TRENDS)

- **Demografische trends:** Vergrijzing.
- **Ecologische trends:** Druk op de ruimte. Herbestemming.
- **Sociale trends:** Individualisering.
- **Onderwijstrends:** Grotere kloof tussen hogeschoolden en laaggeschoolden.
- **Economische trends:** Druk op financiën. Kloof tussen arm en rijk.
- **Politieke trends:** Andere relaties tussen bestuursniveau's. Terugtrekkende overheid.

9. Beleidsplan - Samenwerking

KIOSK: Beschrijf hier de samenwerking en netwerking met andere relevante partners en vermeld hoe er wordt afgestemd met deze actoren - in het bijzonder met de andere actoren die een regionale dienstverlenende rol opnemen.

Indien er een intergemeentelijke onroerend erfgoeddienst actief is op het grondgebied, vermeld dan ook de samenwerking, netwerking en afstemming hiermee.

Er bestaat reeds een doorgedreven samenwerking tussen **de regionale organisaties** Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen (RLVA), Toerisme Vlaamse Ardennen (TVA) en Vormingplus Vlaamse Ardennen-Dender en EVA. Er worden (in wisselend partnerschap) projecten uitgewerkt, er zijn regelmatig overlegmomenten tussen de organisaties en medewerkers kunnen een adviserende rol opnemen in de andere organisatie. Zo zetelt de coördinator van Vormingplus in het adviesorgaan van EVA en zetelt de coördinator van EVA in de stuurgroep van het LEADER-project "Vuur doet leven".

De projectvereniging **Route42** werkt rond bovenlokale cultuurwerking in de gemeenten Geraardsbergen, Herzele, Lierde, Oosterzele, Sint-Lievens-Houtem en Zottegem. De samenwerking en afstemming tussen EVA en Route42 maakt onderdeel uit van hun beider doelstellingen.

De erfgoedcel zal ook **nieuwe samenwerkingen opzoeken met regionale organisaties** in andere sectoren. De erfgoedcel stelt zich tot doel om de samenwerking met deze organisaties structureel te maken en een **regionaal erfgoedoverleg** te organiseren.

De erfgoedcel heeft afspraken gemaakt over samenwerking met **naburige erfgoedcellen**, in het bijzonder wat betreft expertisedeling en het afstemmen van het vormingsaanbod. Binnen de eigen provincie grenst Erfgoedcel Vlaamse Ardennen aan erfgoedcel Viersprong, erfgoedcel Leie Schelde en erfgoedcel Denderland. De deelnemende gemeenten maken deel uit van verschillende IGS'en wat betreft cultuur, erfgoed en toerisme – wat eveneens opportuniteiten biedt voor samenwerking. EVA grenst ook aan erfgoedcel Zuidwest (West-Vlaanderen) en erfgoedcel Pajottenland Zennevallei (Vlaams-Brabant).

Met de **Oost-Vlaamse erfgoedcellen** bestaat een vruchtbaar overlegplatform (OVEO) dat tijdens de volgende beleidsperiode een intensievere samenwerking zal kennen rond de erfgoedbank, kennisdeling, uitwisseling van 'good practices' en een gemeenschappelijk vormingsaanbod.

De erfgoedcel Vlaamse Ardennen zal ook deelnemen aan samenwerkingsverbanden van de **Vlaamse erfgoedcellen**. Zij komen samen in twee overlegplatformen: COP Beleid en COP Digi. Via deze

overlegplatformen is er ook overleg met het ruimere landelijke netwerk, zoals bijvoorbeeld de domeinoverleggen over immaterieel erfgoed. Bovendien willen de erfgoedcellen in Vlaanderen en Brussel in deze beleidsperiode, samen met FARO, aan een vernieuwd platform werken om rond gedeelde thema's de expertisedeling te versterken. De erfgoedcel Vlaamse Ardennen zal actief bijdragen aan dit platform.

Tenslotte richt de erfgoedcel zich voor informatie en ondersteuning rond cultureel erfgoed naar verschillende **partners in Vlaanderen** zoals FARO, Histories, WIE, CAG, Cemper en CRKC.

De **intergemeentelijke onroerend erfgoeddienst** (IOED VA) huist samen met de erfgoedcel onder de projectvereniging VARIANT. De IOED VA is een samenwerking tussen VARIANT, RLVA en SOLVA. De samenwerking is bekrachtigd in een samenwerkingsovereenkomst tussen de partners. In de overeenkomst wordt gestipuleerd wat de beoogde doelstellingen en resultaten van de samenwerking zijn en hoe de samenwerking wordt georganiseerd. EVA neemt binnen de IOED een loketfunctie op en zorgt voor de integratie van onroerend erfgoed in publiekswerking, regiomarketing en educatieve projecten, alsook voor de link met toerisme en het vergroten van draagvlak. De koepelvereniging van erfgoedcel Denderland, Erfgoed Denderland, is partner in het IOED-overleg tussen de IOED's Vlaamse Ardennen en Denderland.

De erfgoedcel zoekt samenwerking op met de **provincie Oost-Vlaanderen** in de vele erfgoedsites die zij op het grondgebied van de Vlaamse Ardennen beheert. Hoewel haar bevoegdheden beperkt zijn tot het onroerend erfgoed blijft de provincie voor de erfgoedcel een aanspreekpunt inzake integrale erfgoedwerking (monumenten en interieurs) en molenerfgoed. Bovendien is de provincie ook een trekker van educatieve erfgoedprojecten zoals het scholenproject Erfgoedredders.

10. Beleidsplan - doelstellingen

KIOSK: Voeg als bijlage een overzicht van de doelstellingen toe die de organisatie in de volgende beleidsperiode wil bereiken (max. 2 MB).

Gelieve volgende zaken mee te nemen bij het formuleren van de doelstellingen:

- de strategische doelstellingen die de organisatie in de komende beleidsperiode wil bereiken;*
- de vertaling naar operationele doelstellingen en mogelijke acties;*
- de beoogde resultaten per operationele doelstelling en de eventuele indicatoren om dit te meten;*
- de (financiële en personeels-)middelen die worden ingezet voor het bereiken van de operationele doelstellingen;*
- de partners waarmee er wordt samengewerkt voor het bereiken van de doelstellingen.*

Licht toe hoe bij de opmaak van de doelstellingen rekening werd gehouden met de strategische visienota cultureel erfgoed

De strategische visienota cultureel erfgoed van 31 maart 2017 kunt u vinden op de website van het departement CJM .

Geef aan welke doelstellingen uitvoering geven aan de beleidsprioriteiten van de minister. Dit kan door verwijzing naar de doelstellingen.

Zie bijlage: VARIANT_Erfgoedcel_Doelstellingen

Zie bijlage: VARIANT_Erfgoedcel_Tabel meerjarenbegroting

KIOSK: Licht toe hoe bij de doelstellingen rekening werd gehouden met de strategische visienota van minister Sven Gatz.

1. PRINCIPES

Cultureel-erfgoedgemeenschappen activeren. De erfgoedcel heeft laagdrempeligheid en participatieve werking als kernwaarden. Doorheen alle doelstellingen zit betrokkenheid van cultureel-

erfgoedgemeenschappen verweven. De erfgoedcel brengt het cultureel-erfgoedveld verder in kaart (OD 1.1 AANSPREEKPUNT) en betreft het in haar beleidsplanning (OD 5.6 BELEID).

Participatie is meer dan publiekswerking. De erfgoedcel legt de nadruk op een doorgedreven betrokkenheid van het erfgoedveld. Dit gebeurt enerzijds door het veld te betrekken in haar beleidsplanning (waarvan de doelen onder meer vanuit de noden van het erfgoedveld geformuleerd zijn) en de evaluatie van haar werking. Anderzijds wil de erfgoedcel een bredere en meer diverse doelgroep aanspreken. Dit engagement wordt in SD 3. PUBLIEK aangegaan.

Diversiteit is de norm. Diversiteit zit vevat in de werking en in de formulering van de doelstellingen van de erfgoedcel. Wat betreft cultureel erfgoed wordt in SD 2 rekening gehouden met erfgoed dat minder afgetekend is, zoals zwerfgoed en cultureel erfgoed van nieuwkomers. In haar visie en in OD 3.5 DIVERSITEIT wordt aandacht besteed aan het betrekken van diverse bevolkingsgroepen, o.m. door in te zetten op educatieve en participatieve trajecten. In haar eigen organisatie tenslotte verwelkomt EVA in OD 5.3 een grote diversiteit aan vrijwilligers om volgens hun eigen mogelijkheden te werken.

Samenwerking is het uitgangspunt. De erfgoedcel wil als nieuwe speler inzetten op samenwerking met andere erfgoedcellen. Daarnaast zet ze ook in op samenwerking met regionale en landelijke organisaties, andere beleidsdomeinen en internationale spelers. Deze intenties zijn verwoord in SD 4. STREEK waarbij samenwerking zal leiden tot de ontwikkeling van een streekvisie en beleidsafstemming rond cultureel erfgoed.

Cultureel-erfgoedwerking is dynamisch. Dit principe is vevat in de visie van de erfgoedcel. In OD 5.2 VERNIEUWING wordt er ingezet op het verkennen van nieuwe ontwikkelingen en wordt experimenteren aangemoedigd. In OD 5.4 PERSONEEL is er aandacht voor vorming. Daarnaast wordt levenslang leren ook bij erfgoedactoren en publiek aangemoedigd, door het initiëren van netwerken voor kennisdeling (OD 1.2), vormingen aan te bieden (OD 1.3) en educatieve erfgoedtrajecten voor volwassenen mee uit te tekenen (OD 3.4).

Omgang met digitale technologie als aanjager van innovatie. Zie verder.

Een doordacht en transparant financieel en zakelijk beleid voeren. Dit principe is neergeschreven in de visie van de erfgoedcel en is vevat in OD 5.6 BELEID en OD 5.7 VARIANT.

2. DIGITAAL CULTURBELEID

Open en toegankelijke digitale content. De erfgoedcel zet in OD 2.1 ERFGOEDDATABANKEN en OD 2.2 ERFGOEDCOLLECTIES in op ontsluiting van digitale content, waarbij gestreefd wordt naar maximale uitwisselbaarheid en openheid van data.

Digitale innovatie; expertiseontwikkeling en -deling. In OD 5.2 VERNIEUWING zijn middelen voorzien voor vernieuwende projecten en wordt bijscholing en samenwerking gestimuleerd. In OD 1.2 EXPERTISENETWERK wordt ingezet op kennisdeling met erfgoedcellen, landelijke dienstverleners en andere sectoren.

Radicaal digitale organisaties. In OD 5.5 DUURZAAMHEID zet de erfgoedcel in op digitale technologieën om interne processen efficiënter te maken.

Digitale en gedeelde netwerkinfrastructuur. De erfgoedcel zet in op het integreren van databanken in OD 2.1 ERFGOEDDATABANKEN. Er wordt gestreefd naar een eenvoudige deelbaarheid van en migratie naar andere (overkoepelende) systemen.

Digitale contentcreatie. In OD 2.1 ERFGOEDDATABANKEN en OD 2.2 ERFGOEDCOLLECTIES wordt gewerkt aan een digitaal beleid, met onder meer aandacht voor selectiecriteria rond digitalisatie. Er zijn ook middelen voorzien voor een inhaalbeweging rond digitalisatie van de collecties.

11. Begroting en personeel

KIOSK: Voeg hier de bijlage voor begroting en personeelsgegevens toe voor de volgende beleidsperiode (max. 2 MB). Het formulier kunt u vinden op [de website van DCJM](#).

Zie bijlage: VARIANT_Erfgoedcel_Tabel meerjarenplanning

11.1. Toelichting bij de begroting

KIOSK: Licht toe waarop de begrote kosten en opbrengsten gebaseerd zijn en licht toe waarom bepaalde kosten of opbrengsten wijzigen tijdens de beleidsperiode. Geef daarbij duidelijk aan voor welke doelstellingen of activiteiten er eventueel extra subsidies gevraagd worden.

VARIANT INKOMSTEN CULTUREEL ERFGOED

Gemeentelijke bijdragen

De deelnemende gemeenten betalen 0,3 euro per inwoner per jaar voor de cultureel-erfgoedwerking. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast aan de index van de consumptieprijzen en aan het aantal inwoners.

Subsidies Vlaanderen cultureel-erfgoedconvenant

De erfgoedcel vraagt een jaarlijkse werkingssubsidie van 310.000 euro.

VARIANT UITGAVEN CULTUREEL ERFGOED

Met het budget van de gemeentelijke bijdragen worden kostenposten A.1 tot en met A.3 gefinancierd. Kostenposten A.4 tot en met A.8 worden gefinancierd met de subsidie van het erfgoedconvenant.

A.1 Organisatie van het secretariaat

Dit is het budget voor de werking van het secretariaat van VARIANT. Dit budget wordt integraal voor de cultureel-erfgoedwerking gebruikt. Voor elke bijkomende werking van VARIANT zal de organisatiekost van het secretariaat toenemen, waarvoor de bijkomende werking het secretariaat zal vergoeden.

De raming van de organisatiekosten is gebaseerd op de huidige organisatiekosten van het secretariaat. Voor extra aanbestedingen werden steeds meer dan drie offertes opgevraagd. De vergoeding aan de gemeente Zwalm is gebaseerd op berekeningen van de effectieve kosten. De vergoeding aan de stad Zottegem is gebaseerd op vergelijkbare overeenkomsten van de stad Zottegem.

A.2 Personeel secretariaat

Dit is het budget voor het personeel van het secretariaat van VARIANT, waarmee een halftijds personeelslid, niveau A, met een anciënniteit van 10 jaar betaald kan worden. Dit personeelslid zal voor 100% voor de cultureel-erfgoedcel werken. Voor elke bijkomende werking van VARIANT zal de personeelsinzet van het secretariaat uitgebreid worden, waarvoor het door de deelwerking vergoed wordt.

De raming van deze kost is gebaseerd op de kosten van het huidige personeel van VARIANT en op loonsimulaties van het sociaal secretariaat.

A.3 Projectsubsidies erfgoedactoren

Er wordt jaarlijks 15.000 euro voor subsidies aan erfgoedactoren voorzien. Dit wordt gefinancierd met de gemeentelijke bijdragen.

A.4 Personeel erfgoedcel

Met dit budget kan personeel voor de erfgoedcelwerking voorzien worden, in volgende bezetting: 0,5 VTE niveau A, met een anciënniteit van 10 jaar en 2,3 VTE niveau B, met een anciënniteit van 10 jaar. Voor raming van de personeelskost zie A.2.

A.5 Organisatiekosten erfgoedcel

Met dit budget van 5.250 euro worden alle organisatiekosten betaald die buiten het secretariaat vallen. In het eerste jaar is er 2.250 euro extra voorzien voor aanwervingsprocedures.

De raming van deze kosten is gebaseerd op de overeenkomst met de gemeente Zwalm en op de huidige kosten van VARIANT.

A.6 Investeringskosten erfgoedcel

Er is jaarlijks 2.000 euro voorzien voor de aankoop van ICT- en registratiemateriaal. De raming van de investeringskosten is gebaseerd op een prijzenonderzoek.

A.7 Onvoorzien kosten erfgoedcel

Deze budgetten kunnen besteed worden aan onvoorzien kosten die de opstart van een nieuwe erfgoedcel hoogstwaarschijnlijk met zich mee zal brengen. Dit kunnen kosten zijn op vlak van organisatie van de erfgoedcel, personeel van de erfgoedcel of uitwerking van de doelstellingen van de erfgoedcel.

A.8 Werkingskosten doelstellingen erfgoedcel

Het werkingsbudget omvat de budgetten nodig voor de realisatie van de doelstellingen, exclusief personeelskost. Een budget van 0 euro betekent dat er om deze doelstelling te bereiken enkel personeelsinzet nodig is. Als budgetten wijzigen doorheen de beleidsperiode heeft dit meestal te maken met een actie die enkel in bepaalde jaren wordt uitgerold. Details zijn terug te vinden in het document van de doelstellingen en in de financiële tabel, tabblad 'begroting (eigen stramien)'.

De raming van de werkingsmiddelen is gebaseerd op een detailraming van de werkingskosten per doelstelling en per mogelijke actie.

11.2. Toelichting bij de eigen inbreng

KIOSK: Licht hier toe welke eigen inbreng de deelnemende gemeenten door voor de realisatie van het cultureel-erfgoedconvenant. Maak daarbij een onderscheid tussen inbreng in financiën en inbreng in natura.

FINANCIËLE INBRENG

De deelnemende gemeenten betalen 0,3 euro per inwoner per jaar voor de cultureel-erfgoedwerking. De totale financiële bijdrage van de gemeenten voor deze werking wordt geraamd op 60.717 euro voor het jaar 2021. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast aan de index van de consumptieprijzen en aan het aantal inwoners.

De gemeentelijke bijdrage wordt gebruikt voor:

- Hoofdcoördinator secretariaat VARIANT (voor 100% in functie van de cultureel-erfgoedwerking)
- Organisatiekost secretariaat VARIANT (voor 100% in functie van de cultureel-erfgoedwerking)
- Subsidies voor cultureel-erfgoedprojecten
- Saldo: werkingsmiddelen van de erfgoedcel

INBRENG IN NATURA

De inbreng in natura bestaat reeds voor de huidige werking van EVA. De bepaling van de aard en de omvang van de ondersteuning gebeurt steeds in overleg met de gemeente en uitgevoerd door een lokale ambtenaar. De schatting van de kost van deze inbreng gebeurde op basis van navraag bij de gemeenten en prijzenonderzoek.

Gratis ter beschikking stellen van lokalen voor vergaderingen door 13 gemeenten, met accommodatie en drank.

Schatting: 4.125 euro.

Motivatie: 40 vergaderingen op jaarbasis voor 1 tot 10 personen voor de duur van 2 uur, met beamer, koffie, thee en water (70 euro x 40 = 2.800 euro). Daarnaast 5 vergaderingen op jaarbasis met 30

personen voor één dagdeel (150 euro), met beamer (25 euro), koffie en water (90 euro voor twee consumpties per persoon) ($265 \times 5 = 1.325$ euro).

Gratis of aan een gunstige prijs ter beschikking stellen van evenementenruimtes.

Schatting: 3.000 euro.

Motivatie: 3 evenementen voor 50 tot 100 personen op jaarbasis (schatting 1.000 euro per evenement).

Logistieke ondersteuning. Dit varieert naargelang het gebeuren. Bepalen van omvang van de ondersteuning gebeurt steeds in overleg met de gemeente.

Schatting: 5.200 euro.

Logistieke ondersteuning voor de gemiddelde som van 400 euro per gemeente per jaar. Deze logistieke ondersteuning kan bijvoorbeeld bestaan uit: hulp bij verplaatsing en vervoer van materiaal, uitlenen van materiaal voor evenementen zoals podium, stoelen, servies, herbruikbare bekers, speelkoffer, ...

Samenwerking met de dienst Cultuur/Erfgoed, dienst Toerisme en andere gemeentelijke diensten.

Schatting: 11.700 euro.

Motivatie: 1 gemeentelijke medewerker per gemeente die de ondersteuning van de lokale werkgroep rond de erfgoedbank coördineert. Raming gemiddelde tijdsbesteding: 1 dag opleiding per jaar; 2 dagen ondersteuning van lokale vrijwilligers en medewerkers = 3 dagen op jaarbasis. $3 \times 13 \times 150$ euro = 5.850 euro.

Samenwerking vanuit diverse gemeentelijke diensten: 3 dagen op jaarbasis per gemeente. $3 \times 13 \times 150$ euro = 5.850 euro.

Expertisedeling van medewerkers dienst Cultuur, archiefmedewerkers en erfgoedwerkers.

Schatting: 11.700 euro.

Aanwezigheid van 13 gemeentelijke medewerkers in de stuurgroep van EVA. Schatting kost voor één dag = 150 euro (een halve dag voorbereiding en een halve dag stuurgroepvergadering). 4 stuurgroepvergaderingen per jaar = 7.800 euro

Raming expertisedeling van gemeentelijke medewerkers: Gemiddeld 1 medewerker per gemeente en een tijdsbesteding van 2 dagen op jaarbasis = 26 dagen $\times$ 150 euro = 3.900 euro.

Communicatie via de gemeentelijke communicatiekanalen zoals onder meer het gemeentebladje en de website.

Schatting: 2.600 euro.

Motivatie: Publicatie van 2 artikels op jaarbasis in 13 gemeentelijke infoblaadjes, voor 100 euro per artikel = 2.600 euro.

Gratis of voor een verminderde prijs ter beschikking stellen van ruimtes voor evenementen door erfgoedactoren anders dan de gemeenten. Dit kan zijn: een kerk, een museumhal, een kasteeltuin.

Schatting: er kan geen schatting gemaakt worden.

11.3. Toelichting bij de huidige en de gewenste personeelssituatie

KIOSK: Geef een toelichting bij de huidige en de gewenste personeelssituatie (zoals opgegeven in de bijlage voor de begroting en de personeelsgegevens).

HUIDIGE PERSONEELSSITUATIE

Totaal personeelsleden in vast dienstverband van EVA op 1/04/2020: 0,6 VTE

0,6 VTE Waarnemend coördinator en deskundige erfgoed (voor onbepaalde duur).

Taken: Coördinatie inhoudelijke en zakelijke werking, erfgoedbank, beleidsplanning, ondersteuning erfgoedorganisaties, communicatie, vrijwilligersondersteuning.

Totaal personeelsleden in tijdelijk dienstverband van EVA op 1/04/2020: 1 VTE

0,5 VTE deskundige erfgoed (tot eind 2019) voor project 'Erfgoed kleurt de Vlaamse Ardennen'.

Taken: Coördinatie project 'Erfgoed kleurt de Vlaamse Ardennen', ondersteuning beleidsplanning.

0,5 VTE deskundige erfgoed (van maart tot eind juni 2019).

Taken: Ondersteuning beleidsplanning, ondersteuning personeelsbeleid en zakelijke werking.

GEWENSTE PERSONEELSSITUATIE ERFGOEDCEL

De gewenste personeelsbezetting in vast dienstverband bij het secretariaat, in functie van de erfgoedcel, is 0,5 VTE. Het secretariaat zal meer middelen ontvangen voor uitbreiding van het personeelsbestand als VARIANT bijkomende werkingen opzet. De totale gewenste personeelsbezetting bij de erfgoedcel is 2,8 VTE.

1. Algemene taken en competenties van het personeel.

Alle inhoudelijke medewerkers bezitten een aantal algemene competenties voor de uitvoering van de operationele doelstellingen AANSPREEKPUNT, EXPERTISENETWERK, ONDERSTEUNING, VRIJWILLIGERS, COMMUNICATIE, VERNIEUWING, DUURZAAMHEID.

2. Coördinator secretariaat VARIANT (100% in functie van deelwerking erfgoedcel) – niveau A: 0,5 VTE

Taken: Deze medewerker is initiator van de zakelijke coördinatie en de operationele doelstellingen SAMENWERKING, INTEGRAAL, PERSONEEL, BELEID en DUURZAAMHEID.

Competenties: expertise rond zakelijk beleid, coördinatie, samenwerking en personeelsbeleid.

3. Coördinator erfgoedcel, beleid, ondersteuning en communicatie – niveau A: 0,5 VTE

Deze medewerker is initiator van de inhoudelijke coördinatie en de operationele doelstellingen VERNIEUWING, ERFGOEDBELEID en COMMUNICATIE.

Competenties: expertise rond coördinatie, erfgoedbeleid en communicatie.

4. Medewerker digitalisatie & databanken: 0,5 VTE

Deze medewerker is initiator van de operationele doelstelling ERFGOEDDATABANKEN en medewerker bij de actie rond 'Erfgoedveld in kaart' en 'portaalwebsite'.

Competenties: expertise rond digitalisatie en erfgoedbanken en nieuwe digitale ontwikkelingen.

5. Medewerker behoud & beheer en borging: 0,5 VTE

Deze medewerker is initiator van de operationele doelstellingen ERFGOEDCOLLECTIES, IMMATERIEEL ERFGOED, (ZW)ERFGOED, EXPERTISENETWERK en ONDERSTEUNING.

Competenties: expertise rond registratie, behoud en beheer van erfgoedcollecties; borging van immaterieel erfgoed; vorming van expertisenetwerk en ondersteuning van erfgoedactoren.

6. Medewerker religieus erfgoed: 0,4 VTE

Deze medewerker is initiator van de operationele doelstellingen RELIGIEUS ERFGOED en VRIJWILLIGERS.

Competenties: expertise rond religieus erfgoed, vrijwilligersbeleid en –management en erfgoeddatabanken Erfgoedinzicht en Adlib.

7. Medewerker publiekswerking & educatie: 0,4 VTE

Deze medewerker is initiator van de operationele doelstellingen ZICHTBAARHEID, SCHOLEN, JONGEREN, LEVENSLANG LEREN, DIVERSITEIT en TOERISME.

Competenties: expertise rond erfgoed en educatie, en erfgoed en publiekswerking.

12. Zakelijke werking

12.1. Zakelijke werking

KIOSK: Beschrijf de zakelijke werking

Gelieve hier minstens volgende zaken te behandelen:

- de aansturing, opvolging en evaluatie van het cultureel-erfgoedconvenant;
- de aanwezige beslissingsbevoegdheden en -procedures (o.a. voor het toekennen van opdrachten en subsidies).

VISIE OP ZAKELIJK BEHEER

In haar visie en kernwaarden streeft de erfgoedcel naar een **transparant, efficiënt en duurzaam zakelijk beheer**.

AANSTURING, OPVOLGING EN EVALUATIE

De erfgoedcel vertaalt het cultureel-erfgoedconvenant naar **meerjarenplannen en jaarplannen**, met bijhorende acties en budgetten.

De **raad van bestuur** komt minstens tweemaal per jaar samen. Telkens wordt door de **stuurgroep** gerapporteerd over de voortgang van het erfgoedconvenant en minstens éénmaal per jaar worden de uitvoering van het erfgoedconvenant en de werking van de erfgoedcel geëvalueerd. Het jaarverslag wordt ter kennisgeving voorgelegd aan de gemeenten.

Daarnaast wordt een ruime groep van personen uit de **besturen, de administraties en het erfgoedveld** geconsulteerd voor feedback op de werking van de erfgoedcel en bijsturing van de beleidsplanning tijdens de jaarlijkse erfgoedborrel én tijdens een uitvoerig evaluatietraject op het einde van de beleidsperiode. De erfgoedcel reflecteert samen met het **personeel** op haar eigen werking tijdens een jaarlijkse evaluatie- en plannings-tweedaagse.

BEHEER VAN DE BUDGETTEN

De budgetten worden opgevolgd door de coördinator van het secretariaat, die instaat voor de zakelijke werking van de erfgoedcel, en door de penningmeester. De penningmeester is ook lid van het dagelijks bestuur en de raad van bestuur van VARIANT, waaraan hij tweemaal per jaar rapporteert.

CONTROLEMECHANISMEN

Vooralsnog geldt voor het toekennen van opdrachten de **wet op de overheidsopdrachten** en er is controle via de **meervoudige handtekeningen** bij betalingen vanaf 2.500 euro. Een bijkomend controlemechanisme wordt gevormd door het **dagelijks bestuur en de raad van bestuur**, waar de grotere uitgaven en aanbestedingen voorgelegd en geëvalueerd worden. Een **boekhouder** doet de jaarlijkse controle op de boekhouding en rapporteert hierover jaarlijks aan de raad van bestuur.

BESLISSINGSBEVOEGDHEDEN EN -PROCEDURES

De aanwezige beslissingsbevoegdheden en -procedures zijn beschreven in het huishoudelijk reglement van VARIANT. Dit document omschrijft (onder meer) de taken van de voorzitter, ondervoorzitter, penningmeester en secretaris; de wijze van besluitvorming en aangaan van verbintenissen. Een aantal taken zijn door de raad van bestuur gedelegeerd naar het dagelijks bestuur en naar het secretariaat en de coördinator. De omschrijving van deze gedelegeerde taken is opgenomen in de notulen van de raad bestuur van 20 november 2019.

PERSONEELSBELEID

De arbeidscontracten worden afgesloten met de projectvereniging VARIANT. De **arbeidsvoorwaarden en de rechtspositieregeling** van de werknemers zijn momenteel dezelfde als die van het personeel waar de zetel van de vereniging gevestigd is (gemeente Zwalm). De gemeente Zwalm staat VARIANT bij op vlak van personeelsbeleid en personeelsadministratie. In de samenwerkingsovereenkomst afgesloten tussen VARIANT en de gemeente Zwalm wordt deze dienstverlening en de bijhorende financiële vergoeding beschreven. De erfgoedcel maakt gebruik van **functieprofielen**. Bij aanwerving worden vooralsnog de procedures gevolgd die gelden bij de gemeente Zwalm. Het dagelijks bestuur

beslist over de aanwerving. Periodieke **evaluatie van de personeelsleden** gebeurt aan de hand van functioneringsgesprekken. **Extralegale voordelen** zijn maaltijdcheques, voordelen in natura, verplaatsingsvergoeding met openbaar vervoer en fiets.

Met betrekking tot het zakelijk beleid van VARIANT worden minstens volgende zaken **verder uitgewerkt** tegen eind 2021: een boekhoudkundig systeem waarbij per kwartaal een overzicht wordt verkregen per deelwerking van VARIANT; een systeem voor het toekennen van opdrachten met bestelbonnen; de aanpassing van de rechtspositieregeling en het arbeidsreglement aan de specifieke omstandigheden van VARIANT; een beleid voor het toekennen van subsidies aan erfgoedverenigingen; een periodieke controle op de toepassing van procedures; het neerschrijven van alle procedures en afspraken.

12.2. Organisatiestructuur

KIOSK: Licht de organisatiestructuur toe

Licht hier kort de structuur van uw organisatie toe en de wijze waarop de cultureel-erfgoedcel daarin is ingebed.

HUIDIGE SITUATIE

De **projectvereniging VARIANT** is een intergemeentelijk samenwerkingsverband rond cultuur en erfgoed in de Vlaamse Ardennen, met dertien deelnemende gemeenten.

Onder de vleugels van de projectvereniging kunnen **verschillende deelwerkingen** huizen. Deze deelwerkingen worden gefinancierd door de gemeenten en door externe subsidies. Momenteel is er één deelwerking actief: Erfgoed Vlaamse Ardennen (EVA).

Elke deelwerking heeft een eigen **stuurgroep**, die de aansturing, opvolging en evaluatie van de eigen deelwerking grondig bekijkt en beslissingen hieromtrent adviseert aan de raad van bestuur. Deze stuurgroep bestaat uit per deelnemende gemeente één door het gemeentebestuur aangeduide ambtenaar of vertegenwoordiger van een culturele vereniging én eventueel deskundigen uit het werkveld. Momenteel is er onder VARIANT slechts één stuurgroep actief voor de enige deelwerking EVA.

De projectvereniging wordt geleid door een **raad van bestuur**. Elke deelnemende gemeente heeft één stemgerechtigd lid en één lid met raadgevende stem in de raad van bestuur. Variant telt hierdoor 13 stemgerechtigde bestuurders.

Het **dagelijks bestuur** wordt gevormd door de voorzitter, de ondervoorzitter, de secretaris, de penningmeester, de coördinator van de projectvereniging en een vertegenwoordiger per deelwerking.

Het **secretariaat** van VARIANT wordt waargenomen door de coördinator. Elke deelwerking draagt bij in de secretariaatskost naar evenredigheid van haar jaarlijks werkingsbudget voor een door de raad van bestuur te bepalen bedrag.

SITUATIE NA GOEDKEURING VAN SUBSIDIEDOSSIER

Na goedkeuring van het erfgoedconvenant vormt de **cultureel erfgoedcel Vlaamse Ardennen** voor 13 gemeenten een eigen deelwerking. De erfgoedcel zal een halftijdse coördinator in dienst hebben die de inhoudelijke werking op zich neemt. Daarnaast is er een halftijdse coördinator in het secretariaat van VARIANT voorzien, die instaat voor de zakelijke werking en die voor 100% in functie van de erfgoedcel werkt (zie gewenste personeelssituatie). Indien er een bijkomende deelwerking opgestart wordt onder VARIANT, zal de werktijd van de coördinator van het secretariaat van VARIANT uitgebreid worden.

Een mogelijke tweede deelwerking, waarvoor subsidies werden aangevraagd, is een werking rond onroerend erfgoed in de vorm van een **intergemeentelijke onroenderfgoeddienst** (IOED Vlaamse

Ardennen) voor dezelfde 13 gemeenten. VARIANT werkt deze IOED uit in samenwerking met SOLVA en Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen.

12.3. Organogram

KIOSK: Voeg als bijlage het organogram van de organisatie toe (max. 2 MB)

Indien de organisatiestructuur wijzigt, gelieve dan het huidige en toekomstige organogram toe te voegen.

Zie bijlage: VARIANT_Erfgoedcel_Organogram

12.4. Beschikbare infrastructuur

KIOSK: Beschrijf de beschikbare infrastructuur

Licht hier kort toe:

- *in welke infrastructuur is de cultureel-erfgoedcel gehuisvest?*
- *is er nog andere infrastructuur ter beschikking die relevant is voor de inhoudelijke werking van de regionale dienstverlenende rol (bvb depotruimtes)?*
- *kan de cultureel-erfgoedcel beroep doen op nog eventuele andere infrastructuur van de deelnemende gemeenten?*

Evalueer kort of de beschikbare infrastructuur voldoet aan de noden.

Het **secretariaat van de erfgoedcel** en het **secretariaat van VARIANT** zijn gehuisvest in het oud stadhuis van Zottegem. In dit gebouw is ook de stedelijke dienst Toerisme en het Centrum voor Streekgeschiedenis gevestigd. Het personeel van de erfgoedcel heeft er eigen bureau ruimtes en kan gebruik maken van de gezamenlijke eet- en vergader ruimtes, alsook van de printer/kopieermachine. Voor deze huisvesting en logistieke ondersteuning hebben VARIANT en stad Zottegem een samenwerkingsovereenkomst afgesloten waarin de geleverde diensten en de financiële vergoeding hiervoor gestipuleerd worden.

De personeelsleden beschikken over een **laptop en een mobiele telefoon** en kunnen gebruik maken van de **printer** van de organisatie. De gemeente Zwalm staat VARIANT bij op vlak van informatica (zoals bvb. softwarelicenties). Dit maakt onderdeel uit van de samenwerkingsovereenkomst tussen VARIANT en de gemeente Zwalm.

De erfgoedcel kan in elke gemeente gebruik maken van **vergader- of receptieruimtes**. Er zijn diverse lokalen ter beschikking, voor het ontvangen van kleine en grote groepen.

12.5. Digitaliseringsbeleid

KIOSK: Licht het beleid rond digitalisering toe

Gelieve hier toe te lichten hoe er omgegaan wordt met digitalisering in kader van de cultureel-erfgoedwerking.

- *Wordt er gebruik gemaakt van een erfgoed databank? Licht toe over welke databank het gaat en welke uitdagingen er zich stellen voor het beheer ervan. Licht ook de selectie- en kwaliteitscriteria toe die gehanteerd worden rond het opname van items in de databank.*
- *Worden er nog andere initiatieven ondernomen rond het digitaliseren van cultureel erfgoed? Licht ook hier toe welke selectie- en kwaliteitscriteria er gehanteerd worden.*
- *Vermeld eventuele samenwerkingen met andere professionele organisaties in het kader van digitalisering.*

HUIDIG BELEID

Erfgoed Vlaamse Ardennen beheert de **Erfgoedbank Vlaamse Ardennen**. Alle aangesloten gemeenten hebben een eigen portaal, werkgroep en verantwoordelijke, en importeren op eigen tempo

erfgoedcontent in de databank. EVA voorziet een opleiding voor de gemeentelijke werkgroepen. Er bestaat een handleiding met richtlijnen voor de invoer van de bestanden en de metadata.

TOEKOMSTIG BELEID

De erfgoedcel neemt een rol op als **partner en expert in digitalisatie en digitale registratiesystemen** voor het regionale erfgoedveld.

Er wordt aan **kennis- en expertiseopbouw** gedaan in de erfgoedcel en in het regionale expertisenetwerk. Externe deskundigen worden ingeschakeld voor expertisedeling. Ook de landelijke organisaties zorgen voor expertise en worden door EVA gevolgd. Expertise wordt opgebouwd omtrent state-of-the-art visie op digitalisatie, erfgoeddatabanken, beheer, selectie- en kwaliteitscriteria, rechten, ontsluiting en promotie. Het **regionale erfgoedveld wordt betrokken** via onder meer eigen opleidingen en handleidingen en via de 'werkgroep Erfgoedbank'.

Visie en beleid omtrent digitaal cultureel erfgoed wordt ontwikkeld en gedeeld. Het regionale expertisenetwerk denkt na over wat er gedigitaliseerd wordt en wat niet; welke digitale gegevens bewaard worden; wie de beste speler is om de gegevens te bewaren. Er wordt gestreefd naar een maximale deelbaarheid van data met verschillende systemen. Er wordt uitgekeken naar systemen waarbij de digitale gegevens gratis en eenvoudig gedownload kunnen worden, zonder aan flexibiliteit en duurzaamheid in te boeten. Softwaresystemen voor het beheren van bestanden en metadata worden onderzocht. Er is **aandacht voor een goede ontsluiting** van het culturele erfgoed. EVA zal inzetten op het uittesten van nieuwe en frisse vormen om in het erfgoed te speuren, om verhalen weer tot leven te brengen en om erfgoed via digitale mogelijkheden bij de mensen te brengen.

De erfgoedcel wenst het systeem van de **eigen erfgoedbank** te optimaliseren en vlot werkbaar te maken voor alle gebruikers. De erfgoedcel onderstreept het belang van goed ondersteunde lokale werkgroepen door middel van gerichte opleidingen, opvolging en begeleiding, en door het ter beschikking stellen van handleidingen. De erfgoedcel ontwikkelt een **gebruiksvriendelijke portaal** voor de erfgoedbank. Er wordt samen met de Oost-Vlaamse erfgoedcellen onderzoek gedaan naar een gezamenlijk systeem of portaal.

PRINCIPES: De erfgoedcel houdt rekening met de visienota digitaal cultuurbeleid.

Open en toegankelijke digitale content. De erfgoedcel zet in op ontsluiting van culturele content, waarbij gestreefd wordt naar maximale uitwisselbaarheid en openheid van data om valorisatie op diverse platformen mogelijk te maken en om toekomstige migraties vlot te laten verlopen.

Digitale innovatie; expertiseontwikkeling en -deling. Er zijn middelen voorzien voor vernieuwende projecten. Bijscholing van het personeel en samenwerking wordt gestimuleerd. Er wordt ingezet op kennisdeling met erfgoedcellen en andere sectoren.

Radicaal digitale organisaties. De erfgoedcel zet in op digitale technologieën om interne processen efficiënter te maken.

Digitale netwerkinfrastructuur voor Vlaanderen. Er wordt gestreefd naar een eenvoudige deelbaarheid van en migratie naar andere (overkoepelende) systemen. De erfgoedcel voert het gesprek met Vlaamse databanken zoals Memoo, Erfgoedinzicht, Abraham 1800-2020.

Digitale contentcreatie. Naast de aandacht voor de ontwikkeling van een digitaal beleid zijn er ook middelen voorzien voor een inhaalbeweging rond digitalisatie van de collecties. EVA wil een mobiel digitaliseringslabo uitbouwen en aanbieden aan mensen en organisaties zodat zij hun erfgoed kunnen digitaliseren. EVA voorziet een basis-kit met daarin een fototoestel, A3-scanner, laptop en handleidingen. Daarnaast biedt Faro een professionele kit aan, via de naburige erfgoedcel Viersprong.

12.6. Vrijwilligersbeleid

KIOSK: Beschrijf het vrijwilligersbeleid

Dit veld moet u enkel invullen indien er gewerkt wordt/zal worden met vrijwilligers.

Licht hier toe voor welke taken er vrijwilligers geëngageerd (zullen) worden en welke omkadering er geboden wordt (o.a. werkplek, materiaal, verzekering...).

VRIJWILLIGERSBELEID

Het uitschrijven van een vrijwilligersbeleid vormt onderdeel van de doelstellingen. Toegankelijkheid, duurzaamheid en diversiteit zijn kernwaarden die ook in het vrijwilligersbeleid worden gehanteerd.

VRIJWILLIGERS IN LOKALE WERKGROEPEN

EVA werkt momenteel voor de werking rond de erfgoedbank Vlaamse Ardennen en de inventarisatie van kerkelijk erfgoed met een model waarbij lokale coördinatoren (zowel ambtenaren als vrijwilligers) verantwoordelijkheid nemen over lokale werkgroepen. De werkgroepen kunnen ingebed zijn in een erfgoedvereniging of in een lokaal bestuur. De erfgoedcel wil deze werkwijze uitbouwen en versterken en een volwaardige ondersteunende rol opnemen voor de lokale coördinatoren. Daarnaast kunnen vrijwilligers steeds met of zonder vertegenwoordiging van een lokale erfgoedvereniging deelnemen aan de collegagroepen van het expertisenetwerk, de evaluatie van de werking van de erfgoedcel of beleidsplanningstrajecten.

VRIJWILLIGERS IN DE ERFGOEDCEL

De vrijwilligers van de erfgoedcel kunnen instaan voor taken rond administratie, communicatie, logistieke medewerking bij evenementen en inhoudelijke medewerking bij projecten.

OMKADERING

Vrijwilligers werkzaam voor de erfgoedcel kunnen genieten van een onkostenvergoeding voor hun verplaatsingen. Zij zijn tijdens de uitoefening van hun taak verzekerd voor burgerlijke aansprakelijkheid en voor lichaamsongevallen. Zij kunnen terecht in de kantoren van de vereniging, waar zij gebruik kunnen maken van een computer, vaste telefoon en kopieermachine. De vrijwilligers van de **lokale werkgroepen** vallen voor verzekering en onkostenvergoeding onder het beleid van het lokaal bestuur of de vereniging waaronder de lokale werkgroep huist. Indien het om een werkgroep zonder hoeder gaat kan de erfgoedcel voor de verzekering en onkosten instaan. Voor alle vrijwilligers die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij de erfgoedcel wordt er een **jaarlijkse vrijwilligersdag** georganiseerd.